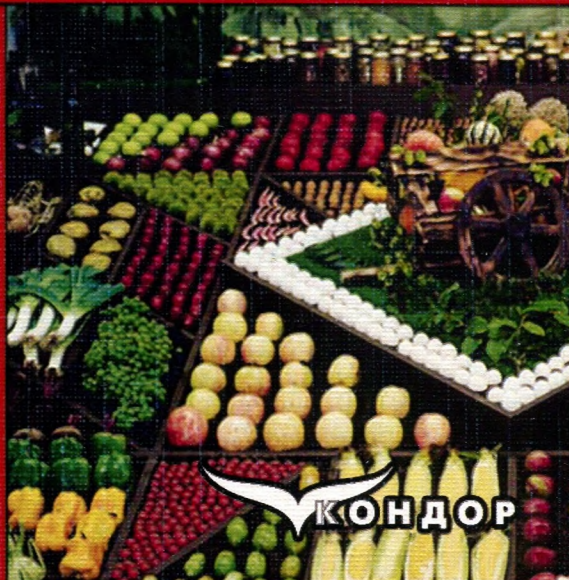

В.Д. Малигіна, О.А. Ракша-Слюсарева

В.П. Ракова, А.Л. Оконечнікова.

* WS
Т.Р. Багуліна

МІКРОБІОЛОГІЯ ТА ФІЗІОЛОГІЯ ХАРЧУВАННЯ

КОНДОР

*В. Д. Малигіна,
О. А. Ракша-Слюсарєва, Ракова В. П.
Л.І. Оконеєнікова, Т.Р. Багуліна*

МІКРОБІОЛОГІЯ ТА ФІЗІОЛОГІЯ ХАРЧУВАННЯ

Навчальний посібник

Видання друге, стереотипне

*Навчальний посібник
для студентів вищих навчальних закладів
освіти I—IV рівнів акредитації*

Київ
кондор

2014

УДК 579.67(076.6)
ББК 36-1-я 73
М 59

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів
(Лист МОНУ №1.4/18-Г-177 від 23.01.08 р.)*

Рецензенти:

М. І. Бойко — доктор біол. наук, проф.,
зав. кафедри фізіології рослин ДонНУ;
І. І. Коршиков — доктор біол. наук, проф., зав. відділом
Донецького ботанічного саду НАН України;
О. В. Ветрова — канд. біол. наук, доц. кафедри
фізіології рослин ДонНУ

Малигіна В. Д.

М 59 Мікробіологія та фізіологія харчування. Навчальний
посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти
І—IV рівнів акредитації / В. Д. Малигіна, О. А. Ракша-
Слюсарева, В. П. Ракова та ін. Видання друге, стерео-
типне. — К.: Кондор, 2014. — 242 с.
ISBN 978-966-351-265-5

В навчальному посібнику наведені морфологічні та фізіологічні
особливості мікроорганізмів, їх роль у переробці продуктів харчування.
Визначено основні принципи фізіології харчування.

УДК 579.67(076.6)
ББК 36-1-я 73

ISBN 978-966-351-265-5

© В. Д. Малигіна,
О. А. Ракша-Слюсарева,
В. П. Ракова, 2014
© «Кондор», 2014

ЗМІСТ

Передмова.....	5
Вступ	7
Розділ 1. МОРФОЛОГІЯ І КЛАСИФІКАЦІЯ МІКРООРГАНІЗМІВ	10
1.1. Бактерії	10
1.2. Плісняві гриби	16
1.3. Дріжджі	22
1.4. Ультрамікроби	25
Розділ 2. ФІЗІОЛОГІЯ МІКРООРГАНІЗМІВ	29
2.1. Хімічний склад мікроорганізмів	29
2.2. Живлення мікроорганізмів	34
2.3. Дихання мікроорганізмів	37
Розділ 3. ВПЛИВ УМОВ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НА МІКРООРГАНІЗМИ.....	42
3.1. Фізичні чинники	42
3.2. Хімічні чинники.....	48
3.3. Біологічні чинники	51
3.4. Мінливість і спадковість мікроорганізмів	52
Розділ 4. НАЙВАЖЛИВІШІ МІКРОБІОЛОГІЧНІ ПРОЦЕСИ І ЇХ ВИКОРИСТАННЯ	57
4.1. Типові бродіння	57
4.2. Аеробні процеси.....	65
4.3. Руйнування жирів мікроорганізмами.....	67
4.4. Гниття	68

Розділ 5. РОЗПОВСЮДЖЕННЯ МІКРООРГАНІЗМІВ У НАВКОЛИШНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ	76
5.1. Мікрофлора ґрунту	76
5.2. Мікрофлора води	78
5.3. Мікрофлора повітря	82
5.4. Мікрофлора тіла здорової людини	83
Розділ 6. ПАТОГЕННІ МІКРООРГАНІЗМИ	87
6.1. Умови виникнення і характеристика інфекційного процесу	89
6.2. Загальні принципи профілактики інфекції.....	94
6.3. Харчові інфекції	96
6.4. Хвороби, що передаються від тварин людям	102
6.5. Харчові отруєння	106
6.6. Харчові токсикоінфекції.....	110
Розділ 7. МІКРОБІОЛОГІЯ ВАЖЛИВІШИХ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ	119
7.1. Мікробіологія м'яса та м'ясних продуктів	119
7.2. Мікробіологія яєць і яєчних продуктів	122
7.3. Мікробіологія риби і рибних продуктів	123
7.4. Мікробіологія стерилізованих баночних консервів.....	125
7.5. Мікробіологія молока та молочних продуктів	127
7.6. Мікробіологія плодів, овочів і продуктів їх переробки	131
7.7. Мікробіологія зернових продуктів	133
Розділ 8. ФІЗІОЛОГІЯ ХАРЧУВАННЯ	142
8.1. Поживні речовини та їх біологічне значення	142
8.2. Фізіологія харчування	169
8.3. Фізіологічні основи харчування. Обмін речовин в організмі	183
8.4. Особливості харчування різних вікових і професійних груп населення	202
8.5. Лікувально-профілактичне та дієтичне харчування	212
Література	222
Додатки	223